

2019/020

ONTVANGEN 30 APR. 2019

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 30030
9700 RM Groningen

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **25 APR 2019**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid Associate degree-opleiding Ergotherapie

Onze referentie
PM

Uw brief van
6 maart 2019

Uw referentie
O&O 195015

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 6 maart, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 8 maart 2019, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-bacheloropleiding Ergotherapie als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 8 april 2019, kenmerk 2019/020, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo bacheloropleiding Ergotherapie als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

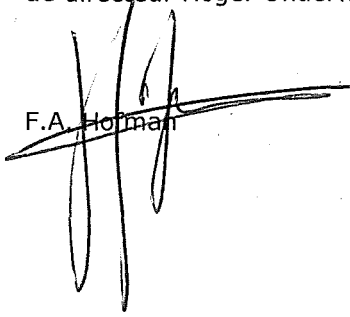
kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hanzehogeschool voltijd hbo bachelor Ergotherapie Groningen	2019/020	08/04/2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 08/03/2019 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool om de hbo bachelor Ergotherapie als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen (brief van 06/03/2019 met kenmerk O&O 195015). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hanzehogeschool om de hbo bachelor Ergotherapie als bekostigde opleiding te Groningen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo bachelor Ergotherapie per september 2020 in Groningen aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor in het Croho onderdeel Gezondheidszorg. De opleiding omvat 240 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden.

Ergotherapie is een paramedische discipline gericht op het bevorderen van de participatie van mensen aan het dagelijks en maatschappelijk leven. Studenten leren hoe zij mensen met een lichamelijke of psychische beperking kunnen helpen om allerlei werkzaamheden weer op te pakken.

In het curriculum is ruimte gemaakt voor zorgtechnologie, preventie, ouderenzorg en interprofessioneel samenwerken. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een havo, vwo of mbo4 diploma. Zij kunnen na deze opleiding gaan werken als ergotherapeut.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo bachelor Ergotherapie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte doet aanvrager onder andere een beroep op het conceptrapport 'Cijfers uit de registratie van ergotherapeuten' van het NIVEL (januari 2018), het 'Arbeidsmarktonderzoek Ergotherapie in Noord-Nederland' van LSJ Medisch Projectbureau (oktober 2018), het rapport 'Ergotherapie doet er toe' van SEO (oktober 2014), het rapport Taskforce 'De juist zorg op de juiste plek' van het Ministerie van VWS (6 april 2018), het 'Pact voor de ouderenzorg' van het Ministerie van VWS (8 maart 2018) en steunbetuigingen van werkveldpartners, Ergotherapie Nederland en de aanbieder van de Europese master Ergotherapie. Aanvrager voert het rapport 'Marktbehoefte Bacheloropleiding Ergotherapie' van Lexnova (oktober 2014) op onder de arbeidsmarktbehoefte. Omdat dit rapport niet gericht is op de arbeidsmarktbehoefte maar op de instroomprognose heeft de commissie dit rapport niet meegenomen in de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte. Aanvullend heeft de commissie het AIS van ROA geraadpleegd.

In ROA's database AIS is de hbo bachelor Ergotherapie ondergebracht binnen de opleidingscategorie hbo fysiotherapie. De arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van het opleidingstype hbo fysiotherapie zijn volgens ROA goed (zie Tabel 1). Het aantal verwachte baanopeningen is groot. ROA verwacht meer baanopeningen dan afgestudeerden. ROA verwacht grote knelpunten in de personeelsvoorziening in de periode tot 2022.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose hbo fysiotherapie

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo fysiotherapie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		7700	11		1.8 erg hoog
hbo fysiotherapie	verwachte vervangingsvraag tot 2022		12500	18		2.8 gemiddeld
hbo fysiotherapie	verwachte baanopeningen tot 2022		20300	29		4.4 hoog
hbo fysiotherapie	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		18700	27		4.1 gemiddeld
hbo fysiotherapie	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0.99				groot
hbo fysiotherapie	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0.99				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager geeft aan dat de vraag naar ergotherapeuten stijgt. Uit het conceptrapport 'Cijfers uit de registratie van ergotherapeuten' van het NIVEL blijkt dat het aantal ergotherapeuten sinds 2014 jaarlijks toeneemt met gemiddeld 5% per jaar (p. 7). In Nederland werken 4996 ergotherapeuten. Zij werken vaak parttime en vervullen 3910 fte. LSJ Medisch Projectbureau voorspelt op basis van de groei in voorgaande jaren een conservatief groeipercentage van 4% per jaar. Gezien de

vervangings- en uitbreidingsvraag zal volgens LSJ bij een dergelijk groeipercentage sprake zijn van een toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan 616 ergotherapeuten per jaar (p. 45). De afgelopen jaren waren er, het onbekostigde aanbod niet meegerekend, minder afgestudeerden dan volgens de groeiprognoze nodig zullen zijn (p. 41). De landelijke arbeidsmarkt voor ergotherapeuten is zeer gunstig. Ergotherapeuten vinden zeer snel een baan (p. 4). De commissie concludeert dat dit rapport blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Ergotherapie.

Aanvrager benadrukt het belang van ergotherapie. Uit het rapport Taskforce 'De juiste zorg op de juiste plek' van het Ministerie van VWS blijkt dat de tendens is om zorg dicht bij mensen thuis aan te bieden en e-health als vervanger van reguliere zorg in te zetten (p. 5). In het 'Pact voor de ouderenzorg' geeft het Ministerie aan dat met goede ondersteuning en zorg mogelijk moet worden gemaakt dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen als zij ouder worden (p. 2). SEO heeft het effect van ergotherapie op dementerende ouderen en kinderen met schrijfproblemen onderzocht. Volgens het rapport 'Ergotherapie doet er toe' van SEO wegen de baten van ergotherapie bij deze doelgroepen op tegen de kosten (p.i en ii). De commissie onderschrijft het belang van ergotherapie voor de bovenstaande doelgroepen.

Aanvrager heeft verder steunbetuigingen aangeleverd van UMCG, Revalidatie Friesland, Visio, Treant en het Martini Ziekenhuis. Revalidatie Friesland en Visio geven concrete aantallen stageplekken en vacatures voor ergotherapeuten. Revalidatie Friesland heeft jaarlijks 16 tot 20 stageplaatsen en 4 tot 6 banen voor ergotherapeuten. Visio heeft 4 stageplaatsen per jaar. Ook de beroepsvereniging Ergotherapie Nederland is positief over de voorgenomen opleiding omdat de leden van de vereniging al vele jaren aangeven dat de vraag naar ergotherapeutische behandelingen groter is dan het aanbod. Uit brieven van 8 ergotherapeuten die bij zorgorganisaties in Friesland, Groningen en Drenthe werken komt hetzelfde beeld naar voren.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvraag aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 08/03/2019 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool om de hbo bachelor Ergotherapie in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ingediend. Aanvrager heeft zelf bij hogescholen die deze bachelor aanbieden geïnformeerd naar hun standpunten. Zuyd Hogeschool, de Hogeschool van Amsterdam, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en de Hogeschool Rotterdam hebben verklaringen van geen bezwaar verstrekt.

De hbo bachelor Ergotherapie wordt tevens aangeboden door de Hogeschool van Amsterdam, de Hogeschool Rotterdam, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Zuyd Hogeschool. Het curriculum van aanvrager zal aansluiten bij het landelijk opleidingsprofiel Ergotherapie en het landelijk beroepsprofiel Ergotherapeut. Daarnaast bieden Pro Education BV en NCOI een onbekostigde bachelor Ergotherapie aan.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in de hbo bachelor Ergotherapie van Pro Education BV en NCOI is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod daalde in 2015 en schommelde vervolgens rond de 533 studenten (zie Tabel 2). Uit onderzoek van de Vereniging Hogescholen en EP Nuffic blijkt dat de daling komt door de afname van het aantal Duitse studenten (Arbeidsmarktonderzoek Ergotherapie in Noord-Nederland, LSJ Medisch Projectbureau, Eindrapportage oktober 2018, p. 7).

Tabel 2. Instroomgegevens eerstejaars studenten van hbo bachelors Ergotherapie

instelling	2014	2015	2016	2017	2018
Hogeschool van Amsterdam	186	139	104	126	119
Hogeschool Rotterdam	164	138	124	106	125
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	244	119	204	178	163
Zuyd Hogeschool	186	139	104	126	119
totaal	780	535	536	536	526

Bron: DUO, bewerking KBA Nijmegen

Aanvrager geeft aan dat Lexnova in 2014 een instroomonderzoek heeft verricht en beschreven in het rapport 'Marktbehoefte Bacheloropleiding Ergotherapie'. Uit dit onderzoek kwam een instroompotentieel van circa 648 scholieren verspreid over meerdere jaren naar voren (p. 29). De gegevens zijn achterhaald, maar een nieuw instroomonderzoek onder 146 scholieren uit november 2018 bevestigt het positieve beeld uit 2014. In 2018 waren 35 scholieren erg geïnteresseerd in de voorgenomen opleiding. Aanvrager is van plan 100 studenten per jaar te werven. De commissie acht deze prognose gezien de instroom bij verwante opleidingen realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo bachelor Ergotherapie worden afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de hbo bachelor Ergotherapie in Groningen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er voldoende ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo bachelor Ergotherapie te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgestelde naam van de opleiding passend is gelet op de namen van verwante opleidingen.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo bachelor Ergotherapie in het Croho onderdeel Gezondheidszorg wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Criterion a

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte. De arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de opleiding moet dus altijd onderbouwd worden. Daarnaast kan de aanvrager er ook voor kiezen om een maatschappelijke en/of wetenschappelijke behoefte aan de opleiding te beschrijven.

Criterion b

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien. Hierbij wordt de nieuwe opleiding en de verwachte instroom in de opleiding gerelateerd aan het bestaande verwante opleidingsaanbod. Het instellingsbestuur beschrijft de instroom in het verwante aanbod en de verwachte instroom in de nieuwe opleiding. Aan de hand van die elementen wordt de vraag beantwoord of er ruimte is voor uitbreiding van het opleidingsaanbod met de aangevraagde opleiding.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.